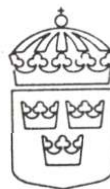

Riksdagens protokoll

1990/91:103

Fredagen den 26 april

Kl. 9.00–10.01

Protokoll
1990/91:103

1 § Svar på interpellation 1990/91:171 om Tobaksbolagets produkter som marknadsförs utomlands, m.m.

Svar på interpellation

Anf. 1 Industriminister RUNE MOLIN (s):

Herr talman! Barbro Westerholm har ställt följande frågor till socialminister Ingela Thalén beträffande Tobaksbolagets produkter:

1. Vilka kvalitetskrav ställs på de tobaksprodukter som den svenska, statsdominerade tobakskoncernen marknadsför utomlands? Är kraven lägre än för motsvarande produkter i Sverige?

2. Vilka normer tillämpar den svenska tobakskoncernen i sin marknadsföring utomlands? Har Procordias tobaksföretag några egna restriktioner för reklam som tillämpas i länder där inhemska reklamregler är för få eller obefintliga?

3. Pågår eller förbereds några svenska åtgärder – från statens eller statligt dominerade företags sida – för att stoppa ett framtida snusförbud inom EG? Bedriver Procordias tobaksföretag någon lobbyverksamhet gentemot EG? Planerar regeringen några initiativ, t.ex. att begära nationellt undantag för Sverige från ett eventuellt EG-förbud mot snus? Hur bereds i så fall sådana initiativ? Tillfrågar man t.ex. livsmedelsverket, socialstyrelsen eller konsumentverket i sådana frågor?

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på interpellationen.

Regeringen avser inte att medverka till att ett snusförbud införs i Sverige, varken genom EES-avtal eller i perspektivet av ett framtida svenskt medlemskap i EG.

Enligt vad jag erfarit från Procordia är det riktigt att tobaksverksamheten inom numera Procordia United Brands har expanderat utomlands under senare år. Det har nästan uteslutande skett genom företagsförvärv och under de senaste åren med koncentration på cigarr- och cigarillmarknaden.

I mitten av 1980-talet förvärvade Svenska Tobaks AB det amerikanska tobaksföretaget Pinkerton Tobacco i Richmond, som är verksamt inom den s.k. rökfria tobakssektorn. Någon satsning utomlands på svenskt snus tillverkat i Sverige har inte skett med undantag för en mycket blygsam försäljning i Tyskland samt en testlansering av ett svensktillverkat snus i USA.

Procordias amerikanska dotterbolag Pinkerton Tobacco lanserade i fjol

ett snusmärke, som enligt en artikel i en engelsk medicinsk tidskrift innehåller höga halter av s.k. nitrosaminer. Det är troligen denna artikel Barbro Westerholm refererar till i sin interpellation. Enligt uppgift från Procordia visar fem senare undersökningar – två gjorda internt och tre av utomstående laboratorier – oberoende av varandra helt andra siffror för nitrosaminnivåerna. Dessa senare siffror ligger enligt Procordia helt inom det intervall som gäller för marknaden i övrigt.

EG-kommissionen har föreslagit att "fuktigt snus för användning i munnen" skall förbjudas inom EG. Enligt Procordias uppfattning tyder denna definition på att det svenska snuset skulle förbjudas medan alla andra förekommande snustyper skulle vara tillåtna även i fortsättningen. Givetvis har Procordia United Brands och dess dotterbolag Svenska Tobaks AB och Götia Tobak AB uppfattat detta som en orättfärdig diskriminering av den egna produkten. Som en konsekvens av detta vidtar de berörda företagen de åtgärder de anser nödvändiga och lämpliga för att få stöd för uppfattningen att motiven för det föreslagna förbudet inte är godtagbara. Vilka åtgärder som vidtas kan jag rimligen inte ha någon uppfattning om. Om företagen inte agerade skulle detta vara ett åsidosättande av deras skyldighet mot anställda och ägare.

Som svar på Barbro Westerholms första fråga vill jag först konstatera att svensktillverkade tobaksprodukter säljs i mycket liten omfattning utomlands. Enligt Procordia råder självfallet samma höga kvalitetskrav oavsett var de säljs.

Den marknadsföring som sker utomlands genom svenska företag eller dotterbolag som är verksamma utomlands sker enligt Procordia i överensstämmelse med den lagstiftning och de regler som gäller för varje enskild marknad. Svensk lag och svenska regler gäller för reklam i Sverige. I den mån svensk lagstiftning är strängare än lagstiftning i andra länder, vore det enligt min mening av bl.a. konkurrensskäl helt orimligt om svenska eller svenskägda företag skulle tillämpa de svenska reglerna medan konkurrerande företag arbetar efter andra regler.

EG-kommissionens förslag, som det ser ut i dag, riktas enbart på *en* tobaksprodukt vilken inte produceras inom EG. Det snus och den tuggtobak eller rökto bak som tillverkas inom EG drabbas inte av något förbud om direktivförslaget antas. Alla relevanta internationella avtal ger tänkbara möjligheter att vidta åtgärder som är nödvändiga för att bl.a. skydda människors liv och hälsa. Det kan också finnas generellt stöd för att vidta åtgärder som minskar bruket av tobak. Däremot finns det inte stöd för att vidta åtgärder som godtyckligt drabbar en tobaksprodukt men inte andra. Regeringen avser också att vid lämpligt tillfälle och i lämpligt forum ta upp med EG den diskriminering svenska tobaksprodukter skulle utsättas för om direktivförslaget antas. Frågan bereds på sedvanligt sätt inom regeringskansliet. Bl.a. tas kontakt med de berörda verken i den utsträckning som erfordras.

Anf. 2 BARBRO WESTERHOLM (fp):

Herr talman! Jag får tacka industriministern för svaret.

En utgångspunkt för de här olika debatterna som jag för är kunskapen om tobakens vanebildande effekter. Nikotinet i tobak hör ju till de mest vanebil-

dande ämnen som finns, i klass med centralstimulantia – och betydligt mer vanebildande än t.ex. alkohol, sömnmedel och lugnande medel. Det är därför som jag arbetar med det här problemet. Jag är ju läkare i botten. Uppgiften att förebygga ohälsa är oerhört angelägen.

Bruket av snus ökar i Sverige. År 1989 var det ungefär 21 % av männen och 2 % av kvinnorna som snusade. Inom en tvåårsperiod ökade det här bruket med 10 % – framför allt bland pojkar och yngre män.

Tobaksbruk i den här formen är på intet vis oskadligt. Högt blodtryck, blodplättar som klibbar ihop sig och bildar proppar och försämrade cirkulation i fingrar hör till de allvarligaste komplikationerna.

Industriministern säger i sitt svar, som jag nu vill kommentera, att det inte har gjorts någon satsning utomlands på svenskt snus, tillverkat i Sverige, och att man har en blygsam försäljning. Jag har inte tillgång till några försäljningssiffror, men det är ju uppenbart att Procordia har misslyckats i sina strävanden att få ut den här produkten. Det kan ju bero på att de länder som man vill exportera till ansluter sig till WHO:s rekommendation att inte ta emot några nya produkter av det här slaget på sin marknad. Det finns ju en WHO-rekommendation som också Sverige har ställt sig bakom – att tobaksbruket rent allmänt, och bruket av snus i synnerhet, inte skall öka i världen utan tvärtom minska.

Jag tycker att det hälsopolitiska inslaget i svaret från industriministern var litet tunt. Det var ju med tanke på hälsoeffekterna jag ursprungligen ställde den här interpellationen till socialministern. Jag trodde att industriministern med sitt LO-förflutna kunde vara särskilt oroad av vad snuset ställer till med i hans egna led som inkörsport till nikotinberoende, med cigarettrökning som följd.

Tobaksbruket har ju blivit "a blue collar problem", som professor Montana sade i går på en presskonferens där man belyste effekterna av hälsoundersökning när det gäller lungcancer. Han sade att det känns väldigt meningslöst att hålla på med screening för en sådan sjukdom, när 85 % av de här fallen kunde förebyggas och man skulle få bättre effekt av sina insatser på det sättet.

Det är bra att nitrosaminhalterna i Pinkertons snus nu är inom godkänt intervall. Det gäller här en av de mest cancerframkallande substanser vi känner.

Jag har förståelse för EG:s inställning att inte ta in ytterligare en produkt på marknaden, det här fuktiga snuset. Jag är övertygad om, genom det jag läser om arbetet mot tobaksbruk i EG, att man är på väg att arbeta bort andra produkter också. Då vill man inte ytterligare ha en att kämpa mot.

Hela det svar jag har fått har en näringspolitisk inriktning. Här gäller bara industripolitiska överväganden. Att 800 000 människor om året dör i Europa på grund av tobaksbruk tycks vara mindre intressant i det här sammanhanget. Här handlar det om att den svenska halvstatliga tobakskoncernen, en av världens största producenter av s.k. rökfri tobak, inte skall hindras i sina exportplaner. Jag kan inte se annat än att detta är dubbelmoral med tanke på hur vi i Sverige agerar i Världshälsoorganisationen när det gäller insatser mot tobaksbruket.

Dessa tankar kommer också igen i den folkhälsoproposition som rege-

ringen lade fram så sent som i måndags. Här visar man en stor oro för tobakens ohälsosframkallande effekter. Man lyfter också fram den ojämlika fördelning av ohälsan i vårt samhälle. Situationen är sämst för de lågutbildade. Det är ju den grupp där de som använder tobak främst finns.

Från tobakspolitisk synpunkt tycker jag, som läget nu är hos oss med ett utbrett och etablerat snusande, att vi måste acceptera att vi hos EG begär ett nationellt undantag för att få behålla snuset inom Sverige. Under tiden måste vi arbeta med information och försöka att få människor att sluta resp. inte börja med detta bruk. Men det skall stanna vid det. Exporten skall vi passa oss för om vi skall ha en trovärdighet internationellt. Jag hade hoppats att ett halvstatligt bolag kände det här ansvaret.

Jag vill bara göra ett litet tillägg. Det hör egentligen inte till den här frågan. Vi kanske skall diskutera det en annan gång. Men vad händer med asbest? Det finns nog länder som tycker att vårt asbestförbud är en importrestriktion.

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositionerna
1990/91:181 till socialförsäkringsutskottet
1990/91:185 till skatteutskottet

Motionerna
1990/91:Fö22–Fö25 till försvarsutskottet

Ajournering

Kammaren beslöt kl. 9.13 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 10.00, då de till dagens bordläggning aviserade utskottsbetänkandena väntades föreligga.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 10.00.

3 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Propositionerna
1990/91:183 Ändrad träfiberprövning
1990/91:184 Verksamheten i Studsvikskoncernen, m.m.

Skatteutskottets betänkande

1990/91:SkU27 Ändring i kupongskattelagen

Justitieutskottets betänkanden

1990/91:JuU26 Bostadsdomstolen och hyresnämnderna

1990/91:JuU27 Anslag till rättshjälp m.m.

Lagutskottets betänkanden

1990/91:LU26 Kompetenskrav för fastighetsmäklare m.fl.

1990/91:LU28 Ändringar i namnlagen m.m.

1990/91:LU33 Kontobaserat penningmarknadssystem

Utrikesutskottets betänkanden

1990/91:UU15 Internationellt utvecklingssamarbete

1990/91:UU16 Samarbete med Baltikum, Central- och Östeuropa

1990/91:UU20 Tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1990/91
(finansdepartementet)

1990/91:UU22 Insatser för kurdiska flyktingar

Socialförsäkringsutskottets betänkande

1990/91:SfU15 Huvudmannaskapet för sjukreseadministrationen m.m.

Näringsutskottets betänkanden

1990/91:NU36 Handel med Baltikum samt Central- och Östeuropa

1990/91:NU45 Styrelserepresentation för samhället i vissa stiftelser

4 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 25 april

1990/91:188 av *Karin Israelsson* (c) till socialministern om åtgärder mot hembränning:

Det är djupt oroande att hembränningen fortsätter att öka. Följden blir en omfattande konsumtion inte bara för dem som bränner hemma utan även för ungdomar som lätt får tillgång till alkoholen. Med en ökad hembränning följer ofta en ökad langning.

Lönbränningen sker i relativt stor skala. Illegala spritfabriker är ingen ovanlig förekomst. Denna försäljning sker till restauranger, klubbar eller enskilda. Inte sällan är bruk eller missbruk av narkotika med i bilden.

Hembränningen är inte ett problem av privat natur. Det är inte var mans rätt att bränna hemma. Bruket av alkohol skapar social utslagning, förnedring, sjukdom och kriminalitet. Hembränningen är ett sätt att bidra till dessa

förhållanden, ovärdiga ett välfärdssamhälle. En restriktiv alkoholpolitik är en grundförutsättning för att åstadkomma en begränsning av alkoholskadorna.

Rikspolisstyrelsen kan i sin statistik över brott som rubriceras som olovlig sprittillverkning konstatera att hembränningen och lönnbränningen tenderar att öka i omfattning. Mörkertalet är givetvis stort. Traditionellt har hembränning ansetts vara en landsortsföreteelse. Med dagens sofistikerade des-tillationsutrustningar är den dock även vanlig i städer.

De som bränner är sällan missbrukare, utan tvärtom ofta människor med god social ställning. Deras motiv är vinsten. Att de sedan tjänar på andra människors svagheter tycks inte vara något problem. Inte heller att de som köper ofta är aningslösa ungdomar. Den låga upptäcktsrisken bidrar till en fortsatt verksamhet.

Hittills har samhällets insatser för att få bukt med hembränningen varit otillräckliga. Poliserna har inte – trots att de ofta har kunskap om förhållandena – möjlighet att ingripa. Bristande resurser gör att polisen tvingas prioritera hårt i sin verksamhet. Att poliserna inte ingriper bottnar också i samhällets passiva inställning till hembränningen. Det ges inga signaler från högre ort om att verksamheten är förkastlig och bör stävjas. Många tycker att det inte är något brott att koka hemma – men däremot att sälja vidare. Straffen för hembränning är tämligen låga. En "husbehovsbrännare" får i allmänhet dagsböter. Vid lönnbränning är det vanligt med fängelse i 1–2 månader.

Socialutskottet har senast hösten 1989 behandlat motioner, bl.a. från centerpartiet om åtgärder mot hembränning. Utskottet förklarade sig se allvarligt på hembränning och utgick från att frågan om skärpta regler för hanteringen av aktivt kol övervägdes. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottet. Till dags dato har inget hänt. Hembränningen tillåts fortfarande förekomma i allt större skala.

Regeringen har i sin nyligen presenterade folkhälsoproposition inte föreslagit några konkreta åtgärder mot hembränning. Det finns därför all anledning att här åter uppmärksamma problematiken med hembränning.

För att komma till rätta med hembränningen krävs åtgärder av olika slag:

- * Informationsinsatserna mot hembränning och langning måste öka för att få till stånd en attitydförändring.
- * Polisen måste ges ökade resurser för att kunna göra tillslag.
- * Polisen måste ägna problematiken uppmärksamhet i samarbete med de nykterhetsvårdande sociala myndigheterna.
- * Uppfattningen att den illegala alkoholhanteringen utgör en allvarlig form av brottslighet måste komma tydligare till uttryck i lagstiftning och tillämpning.
- * Försäljningen av aktivt kol måste licensbeläggas.

Med hänvisning till ovanstående vill jag ställa följande fråga till socialministern:

Vilka snara åtgärder ämnar regeringen vidta för att få bukt med hembränningen?

Den blomsterprydda Seglorakyrkan var fylld till sista plats av anhöriga, vänner, sångare, musiker som tillsammans med vigselförrättaren gjorde vigseln den 9 september 1989 till en livsavgörande händelse och ett oförglömligt minne för brudparet. Det heliga löftet framför altaret upplevdes som evigt.

I dag har folkets statliga byråkrati ogiltigförklarat vigseln och äktenskapet. De unga är chockade.

Pingstförsamlingarnas vigselnämnd beslöt den 8 december 1989 att frånta vigselförrättaren hans rätt att vara vigselförrättare fr.o.m. den 1 juli 1989. Detta meddelades i skrivelse till länsstyrelsen. Den 19 april 1989 beslöt länsstyrelsen att lämna skrivelsen och framställningen utan åtgärd. Detta beslut överklagades till regeringen.

Den 19 februari 1991 meddelade justitiedepartementet att ovan nämnda vigselförrättare jämte ytterligare tre andra pastorer i Södermalmskyrkan mist sin vigselrätt från den 1 juli 1989.

Ovan nämnda vigsel jämte ett tjugotal andra har med retroaktiv verkan blivit ogiltiga. Rättsligt är de nu ogifta, vilket kan få betydelse för rätten att arva, rätten till bodelning och det rättsliga förhållandet till eventuella barn.

Vad skall nu de unga paren göra? Arrangera bröllop på nytt och gifta sig för andra gången? Vilka skall stå för kostnaderna? Justitiedepartementet? Tålmodiga föräldrar? Eller skall man utnyttja möjligheten att finna sig i den märkliga byråkratins irrgångar och ansöka hos regeringen att de tidigare "ogiltiga" vigslarna förklaras giltiga enligt äktenskapsbalken, då synnerliga skäl föreligger?

Man kan förstå att det inträffade förvånar alla inblandade. Hur är det ställt med kompetensen och förnuftet i byråkratin och den statliga förvaltningsapparaten, undrar man. Att fatta beslut som drabbar "tredje man" med retroaktiv verkan på ett så uppseendeväckande omänskligt sätt är betänkligt och oroande.

Mot bakgrund av det ovan anförda vill jag ställa följande frågor till justitieministern:

Hur ser justitieministern på handläggningen av detta ärende?

På vilket sätt kommer justitieministern att agera för att de berörda vigslarna så snabbt som möjligt och utan besvär för de unga paren blir giltigförklarade?

1990/91:190 av *Ulla Orring* (fp) till kommunikationsministern om järnvägs-kommunikationerna i övre Norrland:

De offentliga investeringarna inom kommunikationsväsendet som vägnät och järnväg har haft en negativ utveckling under 1980-talet. Och detta har varit särskilt märkbart i Västerbotten. Behovet av offentliga investeringar under det kommande 90-talet och fram till år 2000 framstår därför som ett oundvikligt måste. En regions utveckling avgörs sannolikt i framtiden mer än någonsin av de förutsättningar som samhället lyckas ge regionen genom satsning på infrastruktur. Att satsa på infrastrukturen och därmed på kom-

munikationerna gör sig därför alltmer gällande och blir alltmer väsentligt för att kunna utveckla Norrland och Norrlands inland. Det handlar framför allt om regionen norr om Sundsvall. Av vissa rapporter om trafikens framtida utveckling framgår följande:

Under 90-talet och fram till sekelskiftet kommer persontrafiken inom landet att öka med 20 %. Det innebär en årlig ökning på ca 1,9 %, vilket motsvarar den årliga tillväxten under 80-talet. Det är rimligt att anta att denna trafikökning till en del kommer att ske med järnväg. Några större satsningar på järnvägsnätet – förutom nödvändigt banunderhåll som tidigare starkt eftersatts på norra stambanan – planeras inte i norra Norrland. Det är svårt att få en entydig bild av regeringens samlade syn på hur järnvägspolitiken generellt skall utformas, vilket också trafikutskottet yttrat. Denna brist framträder uppenbart vad gäller norra Norrland.

Nu inriktar sig banverkets planering i huvudsak på satsning på järnväg i Syd- och Mellansverige och upp till Sundsvall, snabbtågsanpassning på södra stambanan, ostkustbanan, kapacitetsförbättringar på västkustbanan och utbyggnad i Mälardalen.

Utbyggnad och underhåll av järnvägen i norra Norrland har kraftigt eftersatts under det senaste årtiondet.

Men norrlänningarna ställer samma anspråk som landet i övrigt på persontrafiken på järnväg, dvs. att den skall kunna erbjuda snabba, frekventa och tillförlitliga förbindelser.

På godstransportområdet behövs också minskade transporttider, skräddarsydda transportlösningar, förbättrad punktlighet och ökad effektivitet. Detta i sin tur kan innebära ökade möjligheter för de norrländska företagen och industrin att konkurrera på inte enbart den inhemska marknaden utan även ute i Europa. Folkpartiet liberalernas målsättning är att åstadkomma en mobilisering av de personliga insatserna för en utveckling av norra Norrland och speciellt inlandet. Men förutsättningarna är ett fungerande kommunikationsnät. Vi måste göra Sverige rundare.

Den socialdemokratiska regeringens intentioner pekar åt motsatt håll:

- Nej till mobilisering – ja till avveckling av både person- och godstransporter på järnväg.
- Nedläggning av persontrafiken på inlandsbanan.
- Tvärbanornas framtida upprustning i Västerbotten skjuts framåt i tiden och konsekvensen blir att bl.a. skogsbolagen måste börja planera för vägtransporter.
- Nej till Bottniabanan.

Folkpartiet liberalerna förordar en kraftig satsning på infrastrukturen, vilket vi framfört med anledning av regeringens proposition 1990/91:87. När det gäller drift, underhåll och investeringar i järnvägar och vägar är det vår bedömning att investeringarna kommer att uppgå till ca 140 miljarder under en tioårsperiod. Vilka alternativ erbjuder regeringen?

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga kommunikationsministern:

1. För Västerbottens del har behovet av upprustning av tvärbanan Storuman–Hällnäs bedömts som synnerligen angelägen upprustning som måste

påbörjas 1992/93 för att etappvis fullföljas under 90-talet. Om så inte blir fallet kommer de tunga timmertransporterna motsvarande 11 000–15 000 lastbilslass/år att överföras till E 79, som i dagens läge har svårt att klara nuvarande trafikbelastning. Är kommunikationsministern beredd att anslå särskilda medel för en upprustning av tvärbanan Storuman–Hällnäs?

2. Länsstyrelsen i Västerbotten har tagit initiativ för att undersöka möjligheterna till fortsatt persontrafik på inlandsbanan under sommaren. Är kommunikationsministern beredd att aktivt stödja ett sådant projekt?
3. För övre Norrlands kustland saknas i dag järnväg som alternativ. En utbyggd Bottniabana via Sundsvall och norrut över Umeå, Skellefteå och till Luleå skulle effektivt sammanbinda kustorterna och bidra till en bredad arbetsmarknad. Snabba kommunikationer mellan kustorterna skulle också få positiva effekter för den högre utbildningen. Även kraven på en ökad godshantering skulle tillgodoses. Inte minst miljöskäl talar för förbättrade kommunikationer på järnväg. Ämnar kommunikationsministern ta några initiativ för en projektering av Bottniabanan?
4. På vilket sätt avser kommunikationsministern ta ansvar för de ca 90 SJ-anställda som drabbas av en nedläggning av inlandsbanan?

5 § Anmälان om frågor

Anmälades att följande frågor framställts

den 25 april

1990/91:560 av *Maria Leissner* (fp) till statsrådet Maj-Lis Lööw om praxis i asylärenden:

Den 24 april utvisades en grupp Bulgarienturkar från förläggningen i Ringhals tillbaka till Bulgarien. De har varit i Sverige i flera år, vilket medfört bl.a. att en tolvårig flicka har tappat sitt hemspråk. En sexårig astmasjuk pojke, också bland de utvisade, kommer inte att kunna få någon medicin mot astman när han återvänder.

Mot denna bakgrund, och med tanke på att antalet asylsökande nu kraftigt sjunkit jämfört med när regeringen beslutade upphöra med den särskilda barnpraxisen, vill jag fråga invandrarministern om hon har för avsikt att återinföra denna s.k. barnpraxis, dvs. låta barnfamiljer stanna efter att viss tid har förflutit.

1990/91:561 av *Görel Thurdin* (c) till industriministern om skogsindustrins virkestransporter:

Under många år har bristen på medel till underhåll av våra vägar varit påfallande stor. När regeringen aviserade en tillväxtproposition med satsningar i infrastruktur för tillväxtens skull förväntade sig alla att pengar till ökat underhåll av våra vägar i skogslänen skulle anvisas. Därav blev intet. Nu kan vi läsa att det blivit tvärstopp för virkestransporter. 30–50 % av vägarna

stängs av. Åkare kommer att permitteras och massafabriken får köpa dyrare importvirke med en sämre handelsbalans som följd. Tillväxten i en av våra viktigaste industrier är hotad.

Vad ämnar regeringen vidta för åtgärder för att tillväxten i landets viktiga skogsindustri inte ska hotas genom avstängda vägar?

1990/91:562 av *Per Gahrton* (mp) till utrikesministern om uttalanden om gemensam försvarspolitik i EG:

Den 18 april 1991 uttalar kabinetssekreterare Pierre Schori i DN att EG "på lång sikt kan omvandlas till en försvarsallians" och att det "inte i dag går att säga om Sverige skall motsätta sig eller stödja detta". Den 25 april uttalar kabinetssekreterare Pierre Schori i Morgonekot att ett svenskt medlemskap i ett EG som också omfattar gemensam försvarspolitik kan vålla problem för den baltiska frigörelseprocessen. Hur skall dessa yttranden tolkas? Vad är utrikesministrarnas kommentar?

Jag vill fråga utrikesministern:

Vilket av Pierre Schoris uttalanden, om något, uttrycker regeringens ståndpunkt?

1990/91:563 av *Per Gahrton* (mp) till arbetsmarknadsministern om arbetslösheten i Sverige vid medlemskap i EG:

Regeringen brukar hävda att ett argument för EG-medlemskap är att arbetslösheten därigenom skall hållas nere. Faktum är att arbetslösheten i Danmark fyrdubblats sedan landet blev EG-medlem. Faktum är också att EGs genomsnittliga arbetslöshet stadigt ligger kring 9 %, vilket är 4-5 gånger så mycket som normalarbetslösheten i Sverige. Faktum är slutligen att en fransk expert vid Industriförbundets årsmöte nyligen hävdade att "arbetslösheten i Sverige kan bli så hög som sex, sju eller åtta procent under andra halvan av nittioalet, detta eftersom arbetskraften inom EG kommer att söka sig till de regioner där det finns arbete" (SvD den 24 april 1991).

Mot denna bakgrund vill jag fråga arbetsmarknadsministern:

Vad finns det för sakskalet att tro att Sverige genom EG skulle få minskad arbetslöshet, när danska erfarenheter och prognoser av EG-experten tvärtom tyder på att EG-effekten på svensk arbetsmarknad blir en stark ökning av arbetslösheten?

1990/91:564 av *Per Gahrton* (mp) till utrikesministern om spaningsarbetet i utredningen om mordet på Olof Palme:

I en artikel i Dagens Nyheter den 20 april 1991 anger journalisten Olle Alsén att Palmeutredningens ansvarige spaningsledare, Hans Ölvebro, avfärdar ett visst tips med hänvisning till att den person som avsågs "enligt uppgift från UD" skulle ha suttit i fängelse i Afrika när Olof Palme mördades. Men när Olle Alsén, som lyckats få fram det hemliga efternamnet på personen i fråga, kollar hos UD, får han beskedet att man där inte kan hitta någon uppgift av nämnt innehåll. Ölvebro förmodar då, enligt Alsén, att uppgiften

framförts från UD till spaningsledningen muntligt. Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga utrikesministern:

Prot. 1990/91:103
26 april 1991

Kan utrikesministern klargöra ifall UD över huvud taget lämnat något besked till spaningsledningen i det aktuella fallet och i så fall hur, vid vilken tidpunkt och på vilket sakunderlag uppgiften var baserad?

1990/91:565 av *Maria Leissner* (fp) till statsrådet Lena Hjelm-Wallén om miljöhänsyn vid Världsbankslånet till Ecuadors oljeindustri:

Indianerna i Ecuador har i ett upprop vädjat om hjälp inför oljebolagens hot om exploatering av deras territorium. Världsbanken förbereder nu ett lån till Ecuadors oljeindustri, som kan komma att förvärra indianernas situation och hota miljön i Amazonas genom att regnskogen skövlas.

Jag vill därför fråga biståndsministern om regeringen är beredd att verka för att Världsbanken tar hänsyn till miljön i samband med sin långivning.

1990/91:566 av *Berith Eriksson* (v) till statsrådet Maj-Lis Lööv om prissättningen på invandrarverkets praxissamling:

I maj 1984, för över 6 år sedan, beslutade riksdagen om att invandrarverket skulle sammanställa en praxissamling över verkets behandling av asylärenden.

Nu har den publicerats och omfattar ca 30 A4-sidor effektiv text. Pris: 794 kr. inkl. moms.

Avser invandrarministern att vidta några åtgärder för att även mindre bemidlade personer skall kunna komma i åtnjutande av offentlighetsprincipen?

1990/91:567 av *Alf Wennerfors* (m) till socialministern om alkoholpolitiken:

Ett mål i alkoholpolitiken är att minska den totala konsumtionen. Ett annat mål är att styra över konsumtionen av starka drycker till konsumtion av svaga drycker. Som ett led i denna strävan har Vin & Sprit AB introducerat viner med lägre alkoholhalt, dvs. 6–7 %. Vid introduktionstillfällena har dessa lågalkoholviner väckt stort positivt intresse. Vinerna är goda och kvalitativt mycket tillfredsställande. Men försäljningen är liten och har minskat.

Under 1990 såldes 92 miljoner liter lättvin, vilket är en minskning med 1 %. Under samma år såldes drygt 200 000 liter lågalkoholviner vilket i jämförelse med 1989 är en minskning med drygt 50 %. Detta är beklagligt men vad kan man annat vänta när det är förbjudet att informera konsumenterna via annonser.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande fråga till socialministern:

Om socialministern accepterar principen att styra över alkoholkonsumtionen till svagare drycker, hur skall detta enligt statsrådet ske praktiskt och informationstekniskt?

1990/91:568 av *Marianne Andersson* i Vårgårda (c) till socialministern om gruppboendestäder för psykiskt utvecklingsstörda:

Utbyggnaden av gruppboendestäder för psykiskt utvecklingsstörda är angelägen. Enligt riksdagens beslut ställer ett sådant boende särskilda krav på bostadsstandarden men man säger också att det måste finnas utrymme för lokala bedömningar så att utbyggnaden inte motverkas av statliga bestämmelser.

Erfarenhet från Älvsborgs län visar att detta utrymme inte finns i praktiken. Privata och offentliga vårdnadsgivare behandlas olika. Ett gruppboende anordnat av en privat vårdnadsgivare får av socialstyrelsen endast tillstånd för fyra boende medan det är möjligt att ha fem boende i en liknande bostad anordnad av landstinget.

Delar socialministern socialstyrelsens uppfattning att ett boende i offentlig regi kan vara familjelikt för fem personer medan det i privat regi inte går att vara fler än fyra, eller ämnar regeringen ge socialstyrelsen andra direktiv?

6 § Kammaren åtskildes kl. 10.01.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

STAFFAN HANSSON

/Gunborg Apelgren

Fredagen den 26 april

1 § Svar på interpellation 1990/91:171 om Tobaksbolagets produkter som marknadsförs utomlands, m.m.	1
Industriminister Rune Molin (s)	
Barbro Westerholm (fp)	
2 § Hänvisning av ärenden till utskott.	4
Ajournering	4
Återupptagna förhandlingar	4
3 § Bordläggning	4
4 § Anmälan om interpellationer	
1990/91:188 av Karin Israelsson (c) om åtgärder mot hembränning.	5
1990/91:189 av Alf Wennerfors (m) om giltigförklaring av vissa ogiltiga vigslar	7
1990/91:190 av Ulla Orring (fp) om järnvägskommunikationerna i övre Norrland	7
5 § Anmälan om frågor	
1990/91:560 av Maria Leissner (fp) om praxis i asylärenden . .	9
1990/91:561 av Görel Thurdin (c) om skogsindustrins virkestransporter	9
1990/91:562 av Per Gahrton (mp) om uttalanden om gemensam försvarspolitik i EG	10
1990/91:563 av Per Gahrton (mp) om arbetslösheten i Sverige vid medlemskap i EG	10
1990/91:564 av Per Gahrton (mp) om spaningsarbetet i utredningen om mordet på Olof Palme	10
1990/91:565 av Maria Leissner (fp) om miljöhänsyn vid Världsbanksån till Ecuadors oljeindustri.	11
1990/91:566 av Berith Eriksson (v) om prissättningen på invandrarverkets praxissamling.	11
1990/91:567 av Alf Wennerfors (m) om alkoholpolitiken.	11
1990/91:568 av Marianne Andersson i Vårgårda (c) om grupp- bostäder för psykiskt utvecklingsstörda	12

